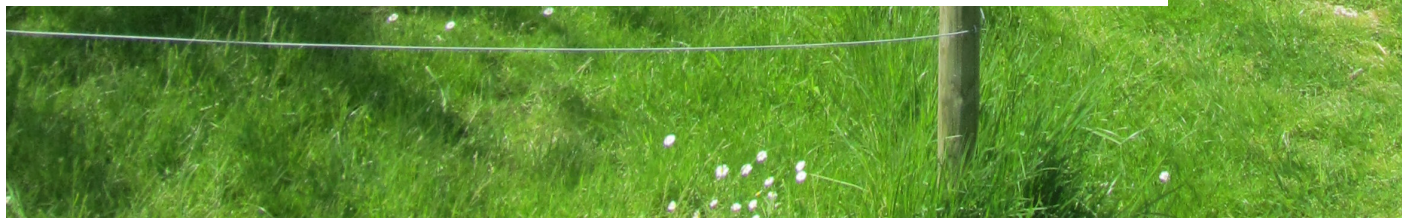

ERFGOEDNOTA WINSUM

inventarisatie
activiteitenprogramma

.....

.....

inhoudsopgave

01. algemeen 2

02. beleid 3

03. activiteitenprogramma 2015-2020 15

subsidies rijksmonumenten

deelnemers Erfgoednota Winsum

01. algemeen

Voor u ligt het Activiteitenprogramma 2015-2020 van de Erfgoedcommissie Winsum. Dit programma vormt samen met de inventarisatie van de cultuurhistorische waarden en de bijbehorende Erfgoedkaart de Erfgoednota Winsum.

leeswijzer

Dit Activiteitenprogramma 2015-2020 is opgesteld door de Erfgoedcommissie in samenwerking met de gemeente Winsum en Libau, de adviesorganisatie voor ruimtelijke kwaliteit in Groningen en Drenthe. Het programma geeft voor de genoemde periode richting aan de activiteiten van de Erfgoedcommissie. In dit Activiteitenprogramma 2015-2020 is allereerst het relevante beleid op het vlak van cultureel erfgoed op rijks, provinciaal en gemeentelijk niveau kort samengevat. Daarnaast bevat voorliggend document een activiteitenprogramma waarin de belangrijkste activiteiten, doelen, partners en een indicatie van de planning op zijn opgenomen.

Activiteitenprogramma en jaarplannen

Het Activiteitenprogramma 2015-2020 is bewust op hoofdlijnen gehouden zodat het gedurende de gehele planperiode dienst kan doen als een richtsnoer voor tal van activiteiten van de Erfgoedcommissie. Uiteraard dienen de activiteiten van de Erfgoedcommissie en de gemeente in overeenstemming met de beschikbare menskracht en financiële middelen uitgewerkt te worden zodat helder is waarop exact wordt ingezet. Daartoe wordt het Activiteitenprogramma 2015-2020 uitgewerkt in concrete jaarprogramma's. De wijze waarop deze jaarprogramma's tot stand komen en de inhoud van deze programma's worden door de Erfgoedcommissie in overleg met het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente nader bepaald.

evaluatie

Aan het einde van de planperiode wordt het Activiteitenprogramma 2015-2020 door de Erfgoedcommissie in samenwerking met de gemeente geëvalueerd en wordt gezien of het activiteitenprogramma bijstelling behoeft.

.....

Monumentenwet 1988

De Monumentenwet 1988 vormt de wettelijke basis voor het overheidsbeleid ten aanzien van cultureel erfgoed. In de wet is de aanwijzing en bescherming geregeld van:

- gebouwde rijksmonumenten, inclusief ‘groene’ monumenten;
- archeologische rijksmonumenten;
- stads- en dorpsgezichten.

Ook de subsidieregelingen voor rijksmonumenten zijn gebaseerd op de Monumentenwet 1988 (zie bijlage).

Wabo

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) regelt het vergunningstelsel voor gebouwde monumenten.

Wamz

Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) (van kracht op 1 september 2007) is een raamwet die gemeenten verplicht te zorgen voor archeologische waarden in de bodem. In deze wet is vooral alles rond de opgravingsvergunning geregeld.

Visie Erfgoed en Ruimte

In de laatste jaren kregen belangrijke veranderingen op het gebied van wetgeving en (rijks)beleid vorm, bijvoorbeeld bij: de gebouwde monumentenzorg en de zorg voor het historisch landschap met Visie Erfgoed en Ruimte (2011) en de Modernisering Monumentenzorg (2009).

Kiezen voor Karakter

De Rijksoverheid geeft met Kiezen voor Karakter, Visie erfgoed en ruimte invulling aan een goede omgang met het onroerend cultureel erfgoed. De visie is een aanvulling op de Structuurvisie infrastructuur en ruimte en luidt de volgende fase van de erfgoedzorg in. Met de visie gaat het Rijk:

- het cultuurhistorische karakter van Nederland op gebiedsniveau behouden en versterken;
- de zorg voor het cultureel erfgoed verbinden met andere ruimtelijke vraagstukken op het gebied van economie, veiligheid en duurzaamheid.

De visie bevat daarnaast vijf programmalijnen, waaronder Werelderfgoed en Herbestemming.

.....

02. beleid - rijk

.....

MoMo

De Modernisering Monumentenzorg (MoMo), beleidsbrief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2009) behelst drie pijlers:

1. cultuurhistorische belangen meewegen in de ruimtelijke ordening;
2. krachtiger en eenvoudiger regelgeving;
3. bevorderen van herbestemmingen.

Doel van MoMo is:

- meer gebiedsgerichte aanpak ipv de oorspronkelijke objectgerichte benadering;
- meer generieke borging vooraf in plaats van sectorale regelgeving achteraf;
- voorkantsturing, inbedding in het beleid;
- organiseren van vooroverleg;
- vergaren van kennis van de aanwezige cultuurhistorische waarden (zodat een goede afweging kan worden gemaakt bij planprocessen), krijgt een belangrijke plaats in het proces;
- een integrale benadering en goede samenwerking tussen de verschillende beleidsvelden binnen de gemeenten. Cultuurhistorie is van invloed op vele aspecten van het gemeentelijke beleid. Het speelt een duidelijke rol in de ruimtelijke ordening en de vergunningverlening, maar ook bij toerisme en recreatie, economie, kunst en educatie. Dit vraagt om een integrale benadering en om een goede samenwerking tussen de verschillende afdelingen;
- meer de burger/eigenaar en het particulier initiatief erbij betrekken. Draagvlak creëren, de MoMo is erop gericht om de burger, de eigenaar van monumentale panden en het particuliere initiatief meer ruimte te bieden en meer te betrekken bij het beleid. Draagvlak onder de bevolking is een belangrijk uitgangspunt voor het welslagen van het gemeentelijke beleid.

Momo verlangt een visie van de gemeente over hoe zij haar erfgoed wil betrekken bij de diverse beleidsvelden. Deze visie, verwoord in bijvoorbeeld een erfgoednota, is van invloed op de structuurvisie en andere beleidsnota's (zoals economie, toerisme, cultuur). In de bestemmingsplannen dient een afweging gemaakt te worden hoe met de cultuurhistorie in de gemeente wordt omgegaan en dient het beleid verbeeld te worden.

.....

Als gevolg van de MoMo is de Monumentenwet per 1 januari 2012 aangepast:

- de mogelijkheid om op aanvraag een rijksmonument aan te wijzen is geschrapt. De vijftigjarengrens voor rijksmonumenten is komen te vervallen;
- er is een subsidiegrondslag gecreëerd voor een plankostenregeling en een wind- en waterdichtregeling (met als doel de mogelijkheden tot herbestemming van monumenten te vergroten);
- de voorbereidingsprocedure voor een vergunning bij rijksmonumenten is vereenvoudigd en versneld voor relatief eenvoudige ingrepen.
- beperkte adviesplicht voor de minister/Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Bor In het Besluit omgevingsrecht (Bor, nadere uitwerking van de Wabo) is een nieuw vergunningvrij regime opgenomen. Gewoon onderhoud, voor zover detaillering, profilering en vormgeving niet wijzigen en waarbij materiaalsoort en kleur hetzelfde blijven, is vergunningsvrij geworden (grootschalige vervanging van materialen wordt gezien als restauratie en blijft vergunningplichtig). Ook in pandige wijzigingen van onderdelen zonder monumentale ingrepen zijn vergunningvrij (zie ook Handleiding "Vergunningvrij Informatie voor professionals" van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed).

Wro/Bro Ook in de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro), van kracht per 1 juli 2008 en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) heeft het erfgoed zijn plek gekregen. Het bestemmingsplan is daarbij een belangrijk instrument. In het Bro staat onder artikel 3.1.6 aangegeven dat een bestemmingsplan evenals een ontwerp hiervoor vergezeld moet gaan van een toelichting, met onder meer een beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten archeologie rekening is gehouden.

Toekomstig rijksbeleid

Omgevingswet

In de nabije toekomst zal de erfgoedzorg een nieuwe wettelijke basis krijgen in een combinatie van een nieuwe Omgevingswet en een nieuwe Erfgoedwet.

02. beleid - rijk

Erfgoedwet

In 2016 bundelt de Erfgoedwet bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. De Erfgoedwet vervangt straks 6 wetten en regelingen op het gebied van cultureel erfgoed, waaronder de Monumentenwet 1988. Bovendien worden er een aantal nieuwe bepalingen aan toegevoegd. Samen met de nieuwe Omgevingswet maakt de Erfgoedwet een integrale bescherming van ons cultureel erfgoed mogelijk.

Het behoud en beheer van het Nederlandse erfgoed is nu geregeld in verschillende regelingen en wetten. Hierin heeft elk erfgoedtype zijn eigen specifieke definities, procedures en beschermingsmaatregelen. Deze sectorale versnippering van de erfgoedwetgeving en de noodzakelijke aanpassingen zijn de redenen om één integrale erfgoedwet op te stellen, waarin specifieke wetten en regelingen worden geïntegreerd. Daarnaast is het wenselijk om de omgang met museale collecties en het afstoten van cultuurgooierden door overheden wettelijk te regelen. Voor de archeologie moeten de maatregelen gemoderniseerd worden die de kwaliteit van het werk waarborgen.

Eén van de uitgangspunten is dat de zorg voor ons erfgoed niet alleen de verantwoordelijkheid is van professionals. Ook eigenaren, gebruikers van cultureel erfgoed en de vele vrijwilligers spelen hier een actieve rol in. Een ander uitgangspunt is dat cultureel erfgoed een belangrijke maatschappelijke waarde vertegenwoordigt waar aandacht aan moet worden gegeven. Niet alleen om het te behouden, maar ook om het toegankelijk te maken, er kennis van te nemen en te benutten bij de verdere ontwikkeling van ons land.

In de Erfgoedwet legt de overheid overzichtelijk vast hoe met ons erfgoed wordt omgegaan, wie welke verantwoordelijkheden daarbij heeft en hoe het toezicht daarop wordt uitgeoefend.

Naast het samenbrengen van verschillende regelingen bevat de Erfgoedwet op een aantal punten nieuwe bepalingen ten opzichte van de huidige wet- en regelgeving voor het cultureel erfgoed, waaronder de certificering van archeologische bedrijven en de aanwijspprocedure van rijksmonumenten.

Onderdelen van de Monumentenwet die de fysieke leefomgeving betreffen, gaan naar de Omgevingswet die in 2018 van kracht wordt. De Omgevingswet vormt één wet die alle wetten en regels op het gebied van de leefomgeving vereenvoudigt en bundelt. Voor de betreffende onderdelen uit de Monumentenwet is een overgangsregeling in de Erfgoedwet opgenomen voor de periode 2016-2018:

- vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering van rijksmonumenten;
- verordeningen, bestemmingsplannen, vergunningen en ontheffingen op het gebied van archeologie;
- bescherming van stads- en dorpsgezichten.

.....

Cultuurnota

De Cultuurnota 2013-2016 'Het verhaal van Groningen' van de provincie Groningen kent drie doelstellingen, rode draad daarbij is de Culturele Biografie van Groningen, vertaalt in Het Verhaal van Groningen:

- stimuleren van actieve participatie van inwoners van de provincie Groningen aan cultuur;
- stimuleren van (integrale) presentaties en instandhouding van (delen van) de Collectie Groningen;
- versterken van de economie, de PR, de marketing en het vestigingsklimaat door het ondersteunen van de kunsten.

Het erfgoedbeleid binnen Het Verhaal van Groningen kent drie doelen:

- het 'in samenhang' presenteren van de Collectie Groningen;
- het in stand houden van (delen van) de Collectie Groningen;
- actieve participatie (aansluitend op doelstelling 1).

Het primaat voor de instandhouding van rijksmonumenten ligt bij het rijk en bij de gemeenten. De provincie heeft een wettelijke taak met betrekking tot monumenten die bestaat uit de ondersteuning van gemeenten en waterschappen en de advisering over aanpassingen aan monumenten buiten de bebouwde kom. Vanaf 2012 heeft de provincie daarbij de taak gekregen om de rijksmiddelen voor restauratie van rijksmonumenten te verdelen. Dit stelt de provincie in staat een regierol te vervullen voor het gebiedsgerichte monumentenbeleid. Belangrijk hierbij is de herbestemming van monumentale panden en de samenwerking met regionale partners. Het monumentenbeleid wordt meer verankerd in het beleid van de ruimtelijke ordening en zal meer verbonden worden aan economische thema's als krimp.

Zoals de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz 2007) voorschrijft, houdt de provincie een depot voor bodemvondsten. Samen met Drenthe en Fryslân is de provincie Groningen verantwoordelijk voor het Noordelijk Archeologisch Depot (NAD) in Nuis, waar bodemvondsten worden opgeslagen en geraadpleegd. Het streven is om het NAD te laten uitgroeien tot een informatiecentrum. Daarnaast ondersteunt de provincie gemeenten en waterschappen bij de uitvoering van hun wettelijke taken op het terrein van archeologie. Ook heeft de provincie wettelijke taken die verbonden zijn met Ruimtelijke Ordening en Milieu(wetgeving).

De provincie wil archeologie onder de aandacht te brengen van de inwoners om daarmee de betrokkenheid van de inwoners met archeologie te vergroten. Daarom stimuleert de provincie participatieprojecten en de presentatie van archeologische kennis aan een breed publiek onder meer via de Archeologische Informatiepunten en via de website De Verhalen van Groningen.

02. beleid - provincie

De provincie streeft naar optimaal behoud en beheer van het archeologisch erfgoed. Is behoud in situ, niet mogelijk, dan behoud ex situ. Een belangrijk hulpmiddel hierbij is de Archeologische Monumentenkaart (AMK), ontwikkeld door de provincie Groningen en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

POP

Het Provinciaal Omgevingsplan (POP) is de grootste en meest integrale beleidsnota die de provincie eens per vier jaar maakt. Het is een nota die de beleidsthema's milieu, verkeer, vervoer, water en ruimtelijke ordening verbindt. Dat is nodig, omdat bijvoorbeeld investeren in wegen automatisch gevolgen heeft voor het milieu. In het Provinciaal Omgevingsplan staat het beleid voor de leefomgeving van de inwoners van Groningen.

De belangrijkste doelstelling is duurzame ontwikkeling: voldoende werkgelegenheid én een voor mens en natuur leefbaar Groningen met behoud en versterking van de kwaliteiten van de omgeving. De uitgangspunten die bij de doelstelling horen zijn:

- duurzaamheid en duurzame leefomgeving. De optimale balans tussen leefbaarheid, milieu en economische groei. Aandacht voor (duurzame) energie, het klimaat en water;
- bescherming van de bijzondere karakteristieken van het Groninger landschap;
- leefbaarheid in de stad én op het platteland. Concentratie van wonen en werken in de stedelijke gebieden en zorgen voor voldoende voorzieningen in de dorpen;
- het Provinciaal Omgevingsplan besteedt een aantal hoofdstukken aan de bescherming van het landschap. Maar ook wordt aandacht besteed aan de (planologische) bescherming van karakteristieke bebouwing in het buitengebied.

POV

De Provinciale Omgevingsverordening 2009 - 2013 (POV) is opgesteld om het omgevingsbeleid uit het Provinciaal Omgevingsplan goed te kunnen uitvoeren en te handhaven. Onder de Provinciale Omgevingsverordening vallen regels voor het saneren van de bodem en het onttrekken van grondwater. Maar ook afspraken over ontgrondingen, grondwaterbescherming, stiltegebieden en de handhaving zijn erin opgenomen. Daarnaast bevat de Provinciale Omgevingsverordening regels over de inhoud, toelichting of onderbouwing van ruimtelijke plannen. Doel van de verordening is om een aantal provinciale belangen te laten doorwerken naar het gemeentelijk niveau, met het oog op een goede ruimtelijke ordening.

.....

IBT/RGT

Sinds 1 oktober 2012 is het toezicht op gemeenten veranderd. Het rijk houdt toezicht op de provincies en de provincies houden op hun beurt toezicht op de gemeenten en de waterschappen. Dit is het zogenaamde interbestuurlijk toezicht (IBT). Sinds oktober 2012 is met de nieuwe Wet revitalisering generiek toezicht (Wet RGT) het toezicht van de ene overheid op de andere overheid veranderd. Het uitgangspunt van de nieuwe wet is vertrouwen; het vertrouwen dat een bestuurslaag haar taken goed uitvoert. En dat de horizontale verantwoording - van college van burgemeester en wethouders aan gemeenteraad en van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten - op orde is. Daardoor kan het interbestuurlijk toezicht sober, terughoudend en efficiënt worden uitgevoerd.

Met de nieuwe vorm van interbestuurlijk toezicht richt de provincie zich als toezichthouder voornamelijk op de taken die gemeenten uitvoeren (medebewindstaken). De medebewindstaken liggen op het gebied van financiën, water, omgevingsrecht, archieven, ruimtelijke ordening, zoals het huisvesten van asielzoekers, archeologie en monumenten. Er wordt echter ook gekeken naar de andere (autonome) taken van gemeenten.

De provincie kan niet elk toezichtgebied even goed in de gaten houden en wil zich vooral concentreren op de risico's. Daarom heeft elke gemeente de taak om periodiek de risico's in beeld te brengen. Dat kan via een risicoanalyse. Hierdoor is het voor de gemeenteraad makkelijker om te beoordelen of het college van burgemeester en wethouders taken goed uitvoert. Verder is met de colleges afgesproken dat zij in termen van 'goed', 'matig' en 'slecht' verantwoording afleggen aan de raden. Dat gebeurt twee keer per jaar: bij de behandeling van de begroting en bij de behandeling van de jaarrekening. De informatie over de manier waarop gemeenten hun taken hebben uitgevoerd wordt daarna door de provincie beoordeeld.

02. beleid - provincie

Toekomstig provinciaal beleid

De ontwerp-Omgevingsvisie en -verordeningen en het Plan MER Omgevingsvisie hebben tot en met 28 april 2015 ter inzage gelegen. In totaal zijn er 102 zienswijzen op de plannen ingediend. Tijdens de termijn van terinzagelegging is een nieuw college van Gedeputeerde Staten aangetreden.

Het nieuwe college heeft een andere visie op het omgevingsbeleid. Daarom worden de ontwerp-Omgevingsvisie, -verordening en het Plan MER Omgevingsvisie herzien. De ingediende zienswijzen worden bij de herziening van de ontwerpen betrokken. Een aanzienlijk deel van de zienswijzen is in lijn met het collegeakkoord "Vol Vertrouwen".

De herziene stukken zullen aan het eind 2015 gereed zijn, waarna de documenten begin 2016 ter inzage worden gelegd. Gedurende de periode van terinzagelegging is iedereen in de gelegenheid om zienswijzen in te dienen. We verwachten dat de gewijzigde stukken voor de zomer van 2016 worden vastgesteld.

.....

woonvisie

In de woonvisie “Winsum heeft het” (januari 2013) staat in hoofdlijnen het gemeentelijke woonbeleid voor 2014 - 2020, met een doorkijk naar de verdere toekomst. Het thema erfgoed en cultuur krijgt in de visie geen eigen plek. De woonvisie is maatschappelijk en woningvoorraad-technisch van aard. Desalniettemin wordt er wel in genoemd dat ‘Een aantrekkelijke openbare ruimte speelt mee in de verhuisoverwegingen van mensen’. Dit wordt in de visie niet verder ingevuld; gemeentelijk erfgoedbeleid kan van toegevoegde waarde zijn om de ruimtelijke kwaliteit te borgen en de aantrekkelijkheid van de gemeente in zijn geheel te behouden en te verbeteren.

bestemmingsplannen

Gemeentelijke bestemmingsplannen zijn de laatste jaren steeds meer op elkaar afgestemd. Zo bevatten alle plannen inmiddels beleid en regels ten aanzien van archeologie en de beschermde dorpsgezichten. Ook vrijgekomen agrarische bebouwing wordt apart onderscheiden en er wordt gewerkt aan specifiek beleid op karakteristieke panden in het buitengebied. Daarnaast vinden verschillende cultuurhistorische waarden een plek in de bestemmingsplannen; zo zijn er bijvoorbeeld de bestemmingen *openheid*, *karakteristieke waterlopen*, *wierden* en *landschap* (de laatste is in dit gebied ook vaak van cultuurhistorische aard). Al deze maatregelen dragen bij aan de erfgoedkundige zorg voor het gebied.

Bij uitbreidingsplannen – zowel grootschaliger als op perceelsniveau – is het de goede gewoonte geworden om te kijken of de ontwikkeling geen afbreuk doet aan de kwaliteiten van het landschap. Dit wordt betrokken in de afweging of het plan doorgang kan vinden.

structuurvisie

De gemeentelijke structuurvisie (november 2013) schetst een beeld, namelijk hoe de gemeente er in 2025 uit kan zien en hoe we dat kunnen bereiken. Het is dus een grofmazig beleidsstuk met een brede scope. Van de drie hoofdthema's van de structuurvisie zijn er twee die blijf geven van een cultuurhistorische waardering:

- goede bereikbaarheid;
- sterke kernen met een eigen karakter;
- vitaal en waardevol buitengebied.

02. beleid - gemeente

Bij punt twee gaat het om een “streven naar sterke dorpen met elk een eigen, helder profiel. Daarbij willen we een duidelijke koers varen ten aanzien van de kernen, zodat de karakteristieke eigenschappen van de afzonderlijke kernen het best tot hun recht komen”. Dat karakter wordt zowel sociaal als ruimtelijk-historisch bedoeld.

Het derde speerpunt wordt als volgt omschreven: “Een belangrijke opgave voor het buitengebied is om het samenspel van landbouw, recreatie en cultuurhistorie in goede banen te leiden. Cultuurhistorische waarden moeten worden gekoesterd, maar ook zichtbaar en beleefbaar worden gemaakt. Deze waarden kunnen beter worden benut, zeker met het oog op recreatieve ontwikkelingen.”

Uit één van de ambities spreekt expliciet de trots op het erfgoed: De gemeente Winsum “... is een gemeente waar je het oudste cultuurlandschap van Nederland optimaal kunt beleven. Het cultuurhistorisch waardevolle landschap bestaat in harmonie met het waterrijke recreatielandschap en het agrarische productielandschap. Het is onze ambitie om het aanbod aan aantrekkelijke (dag)recreatieve voorzieningen en faciliteiten voor meerdaags verblijf te versterken en/of uit te breiden.”

Bij de hoofdkern Winsum zijn in de structuurvisie uitgangspunten geformuleerd bij het beschermen en benutten van de ruimtelijke structuur van de, (als beschermd dorpsgezicht aangewezen) historische kern. Als meest karakteristieke onderdeel van het beschermd dorpsgezicht wordt de situatie rond het Winsumerdiep beschouwd: de verbinding van beide wierden door de stenen boogbrug en het jeneverbruggetje in combinatie met het laaggelegen, meanderende water, de hooggelegen bebouwing langs de Wester- en Oosterstraat (Obergum) en de Haven- en Hoofdstraat (Winsum), de verschillen in hoogtes, functies en materialisering, de zes korte stegen en straten met gedeeltelijk 18e eeuwse bebouwing die aan de Obergumer zijde afdaalt naar het water en de omzoming van het diep door hellende achterterreinen en tuinen. Uitgangspunten bij het beschermen en benutten van de ruimtelijke structuur van het gebied buiten het beschermde dorpsgebied zijn het karakteristieke nederzettingspatroon (bebouwing en profiel openbare ruimte) van Bellingeweer, de wierden nabij Bellingeweer (met ommuurde begraafplaats), westelijk van de streekschool De Wierde en van de restanten Ripperdaborg en Tammingaborg en de waardevolle groen- en waterstructuur tussen de woonbuurten.

02. beleid - gemeente

Bij de kleinere kernen van Ezinge, Garnwerd, Feerwerd, Aduarderzijl wordt in de structuurvisie duidelijk gebouwd op de karakteristieke historische gaafheid en uitstraling. De toeristische waarden zullen in toekomstige ontwikkelingen waar mogelijk verder worden benut.

dorpsvisie Aduarderzijl

Voor Aduarderzijl is daarnaast in 2011 door de bewoners een dorpsvisie gemaakt. Deze is voornamelijk gericht op het versterken van de karakteristieken, door een richting aan te geven voor hoe nieuwe bestrating er uit zou moeten zien en er wordt een voorstel gedaan om de bebouwing in de huidige vorm te beschermen. Hiertoe is inmiddels een sloopvergunningstelsel opgenomen in het geldende bestemmingsplan.

toerisme en recreatie

Vanuit die laatste tekst uit de structuurvisie is het slechts een klein sprongetje naar het toeristisch beleid. Kort geleden is een start gemaakt met het opstellen van gemeentelijk beleid. Dit is echter nog te weinig ontwikkeld om er in deze nota rekening mee te houden. Wel zal er bij de vorming van dit beleid duidelijk rekening worden gehouden met de factor erfgoed, aangezien het bekend is dat juist de cultuurhistorische kernkarakteristieken van het gebied de motor zijn van het lokale toerisme. Niet voor niets wordt vaak gezegd dat het hier een fijnproeverslandschap betreft. Opleveringsdatum is onbekend.

welstand

Momenteel kent de gemeente twee nota's: voor buitengebied geldt het Regionaal Welstandsplan Noord-Groningen (2003) en voor de kernen geldt de Welstandsnota (2004). Beide documenten worden momenteel geactualiseerd en herzien, maar dat proces is nog niet ver genoeg om iets te kunnen zeggen over de uitkomst. Naar verwachting eind 2015 gereed.

Bomenbeleidsplan

In het Bomenbeleidsplan heeft de gemeente de waardevolle bomen geïnventariseerd. Het betreft met name bomen die aan het einde van de 19^e en het begin van de 20^e eeuw zijn aangeplant. Het beleid is erop gericht deze bomen te behouden.

activiteiten

beleidsuitvoering

opstellen procesafspraken bij ruimte en cultuurhistorie gerelateerde opgaven over de wijze waarop de erfgoedcie. wordt betrokken bij de beleidsuitvoering

bij ruimte en cultuurhistorie gerelateerde projecten wordt in een vroeg stadium rekening gehouden met de cultuurhistorische waarden

aanvullen nota handhaving voor wat betreft cultureel erfgoed

beleidsinstrumentarium

cultuurhistorische waarden gemeente inventariseren

cultuurhistorische waarden dorpen inventariseren

onderzoek uitbreiden gemeentelijke monumentenlijst

input leveren bij ontwikkeling/actualisatie van beleid op dorps- en/of gemeentelijk niveau

communicatie

cultuurhistorische waarden gemeente ontsluiten

platform cultureel erfgoed Winsum

bijdrage leveren aan erfgoededucatie voor het basis- en middelbaar onderwijs

bijdrage leveren aan diverse publieksactiviteiten (bv. Open Monumenten Dag, presentaties over het cultureel erfgoed Winsum aan nieuwe inwoners)

03. activiteitenprogramma 2015-2020

doel	partners	planning
kennisdeling, samenwerking, formatie uitbreiden erfgoedmedewerker gemeente	college, ambtelijke organisatie	korte termijn
cultuurhistorie betrekken in afweging, afstemmen met andere disciplines	college, ambtelijke organisatie	continue
inzet specifieke kennis om in het geval van cultureel erfgoed te handhaven	college, ambtelijke organisatie	korte tot middellange termijn
kennisbundeling en -deling	college, ambtelijke organisatie	korte termijn
kennisbundeling en -deling	dorpsbelangen, college, ambtelijke organisatie	middellange termijn
kennisontwikkeling	dorpsbelangen, college, ambtelijke organisatie	middellange tot lange termijn
kennisdeling	dorpsbelangen, college, ambtelijke organisatie	continue
vergroten bewustwording en draagvlak erfgoed, toeristisch recreatief vermarkten	ambtelijke organisatie (website), ondernemers, Collectie Winsum digitaal	korte tot middellange termijn
kennisdeling, onderhoud en versterking netwerk	historische verenigingen, dorpsbelan- gen, ambtelijke organisatie	jaarlijks
vergroting bewustwording en draagvlak erfgoed, educatie	onderwijsinstellingen, Cultuurclick, musea, historische verenigingen	jaarlijks
vergroten bewustwording en draagvlak erfgoed	historische verenigingen, ambtelijke organisatie	jaarlijks

.....

.....

.....

.....

.....

Rijk

Met subsidies wil het Rijk een goede zorg en behoud van cultureel erfgoed stimuleren. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is verantwoordelijk voor de uitvoering van rijkssubsidieregelingen. De verantwoordelijkheid spitst zich toe op circa 25.000 rijksmonumenten die geen woonhuizen zijn, zoals kerken, kastelen en molens. De Rijksdienst verstrekt namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap twee soorten subsidies:

1. subsidieregeling instandhouding monumenten
2. subsidieregeling stimulering herbestemming monumenten

De Rijksdienst verleent geen restauratiesubsidies meer.

Brim

De Instandhoudingsregeling is verwoord in het Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten (Brim). Deze regeling is gericht op planmatig onderhoud en bedoeld voor rijksmonumenten en hun monumentale interieurs. Financiële ondersteuning in de vorm van een laagrentende lening / hypotheek voor eigenaren van een woonhuis of boerderij zonder agrarische functie of, voor de overige eigenaren, een Brim subsidie gebaseerd op een zesjarig instandhoudingsplan. Met verschillende subsidieregelingen heeft het Rijk in de periode 1995-2010 een restauratieachterstand bij het monumentenbestand teruggebracht van 40% naar 10%. Nu richt de instandhoudingssubsidie zich op het in goede staat houden van monumenten. Dankzij de subsidie is planmatig onderhoud mogelijk en worden dure en ingrijpende restauraties in de toekomst voorkomen.

herbestemming

Met de Subsidieregeling herbestemming bevordert de Rijksdienst een nieuw gebruik van bijvoorbeeld waardevolle kerken, fabrieken en scholen. De subsidie ondersteunt eigenaren, gemeenten en provincies financieel bij het zoeken naar nieuwe functies voor rijksmonumenten en het wind- en waterdicht maken van leegstaande panden. Alle informatie over beide regeling staat op www.monumenten.nl.

subsidie rijksmonumenten

Budget restauratie

Provincie

Het Budget restauratie rijksmonumenten 2013-2016 is bedoeld voor restauratie en herbestemming van rijksmonumenten in de provincie Groningen. De provincie wil het gebruik van rijksmonumenten stimuleren, omdat het gebruik van rijksmonumenten bijdraagt aan de instandhouding van het monument. We willen met dit budget ook een positief effect geven aan de werkgelegenheid in de bouw, de exploitatie en het aantal leerling werkplaatsen.

Alleen de eigenaar van een rijksmonument in Groningen kan een subsidie aanvragen.

Om voor een subsidie in aanmerking te komen moet het project aan een aantal voorwaarden voldoen. Zo moet uw aanvraag voldoen aan de algemene voorwaarden die staan beschreven in de Subsidiewijzer Cultuur en Evenementen. Een belangrijke voorwaarde is dat de aanvraag voor een project in zijn geheel is. Het mag geen fase of onderdeel van een groter project zijn. Een andere belangrijke voorwaarde is dat het rijksmonument openbaar toegankelijk is. Bovendien moet het project moet binnen twee jaren na de start van de restauratie afgerond zijn. Voor een overzicht van alle specifieke criteria en spelregels, verwijzen wij u naar de Subsidiewijzer Cultuur en Evenementen onderaan deze pagina, waarin de subsidie beschreven is.

aanvraag

U kunt uw aanvraag elk kalenderjaar vóór 1 april of vóór 1 oktober indienen bij Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, Postbus 610, 9700 AP Groningen. U ontvangt binnen dertien weken na het indienen van een complete aanvraag schriftelijk bericht of u voor subsidie in aanmerking komt. De provincie rangschikt de aanvragen die aan de voorwaarden voldoen door middel van een weging. Daarbij weegt de provincie:

- de mate van cofinanciering;
- de toeristische waarde;
- openbare toegankelijkheid;
- de beeldbepalende ligging;
- de mate waarin het rijksmonument uniek is en de plaats van het monument in de Groninger geschiedenis;
- de energiebesparende maatregelen: voor projecten waarin meer dan 5 procent van de projectkosten bestemd is voor energiebesparende maatregelen wordt dit in beperkte mate meegewogen.

.....

.....

subsidie rijksmonumenten

Bij de aanvragen waarbij sprake is van herbestemming kijken we ook naar de mate waarin de herbestemming bijdraagt aan:

- het vestigingsklimaat;
- de leefbaarheid;
- de directe of indirecte werkgelegenheid.

Een aanvraag krijgt een hogere plek naarmate deze meer voldoet aan de wegingsfactoren. We verdelen het budget in volgorde van rangschikking.

Voor de jaren 2015 en 2016 heeft de provincie jaarlijks een budget van maximaal 900.000,- euro beschikbaar. Daarvan is de helft beschikbaar voor projecten met restauratie en herbestemming en de andere helft voor projecten waarbij sprake is van alleen restauratie. Verder gelden de volgende bepalingen:

- de subsidie voor restauratie zonder herbestemming bedraagt maximaal 60 procent van de subsidiabele kosten, met een minimum van 50.000,- euro en een maximum van 300.000,- euro
- de subsidie voor restauratie in combinatie met herbestemming bedraagt maximaal 60 procent van de subsidiabele kosten. Er geldt een minimum van 50.000,- euro en een maximum van 300.000,- euro. Hieraan kunnen wij een maximale bijdrage van 20.000,- euro toevoegen voor restauratiemaatregelen die het monument geschikt maken voor herbestemming en die niet subsidiabel zijn in het kader van restauratie

.....

.....

deelnemers Erfgoednota Winsum

K. Binnendijk, Erfgoedcommissie

D. Dieben, Erfgoedcommissie

P. de Goede, Erfgoedcommissie

R. van Iterson, Erfgoedcommissie

K. Kruizenga, Erfgoedcommissie

J. Pot, Erfgoedcommissie

B. Raangs, Erfgoedcommissie

C. de Ranitz, Erfgoedcommissie

J. Steen, Erfgoedcommissie (voorzitter)

J. Tersteeg, Erfgoedcommissie

D. Tinga, Erfgoedcommissie

B. Westerink, Erfgoedcommissie

K. Ijpema, Erfgoedcommissie

H. Emons, gemeente (beleidsmedewerker cultureel erfgoed)

M. de Jong, Libau (archeoloog, GIS)

H. Waterbolk, Libau (architectuurhistoricus)

T. Willems-Kruize, Libau (projectleider)

ERFGOEDNOTA WINSUM

colofon

onderwerp	: Erfgoednota Winsum - deel 2: activiteitenprogramma
publicatie	: Libau, januari 2016
foto's	: Tinallinge
opdrachtgever	: Erfgoedcommissie Winsum i.s.m. gemeente Winsum
adres	: p/a gemeente Winsum, Hoofdstraat West 70
postcode/plaats	: 9951 AC Winsum